

En tuff resa som bara börjat

Verktögsindustrin i Europa har kärva månader i ryggen, och risken är stor att situationen kommer förvärras ytterligare i närtid.

Det stora flertalet verktygstillverkande företag har genom olika åtgärder lyckats hålla sina bolag under armarna under årets första kvartal. Men rädslan kryper allt närmare för vad komma skall. Att situationen bara är startskottet på en resa vars konsekvenser kommer få genomslag först om ett år. Vi har pratat

med verktygstillverkande företag i Sverige samt representanter för industrin i ett flertal andra länder. Rösterna är ganska samstämmiga. Produktionen har kunnat hållas hyfsat vid liv, men hos allt för många fylls inte orderböckerna på i tillräcklig omfattning för att ge en rofylld sömn om natten.

Färre affärer är att vänta

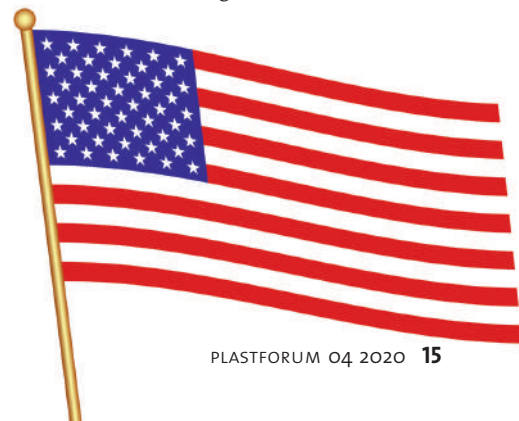
Laurie Harbour, konsult inom tillverkningsverksamhet och finansiella frågor i USA, tror att offertaktiviteten kommer att avta under den senare delen av året vilket kommer att leda till färre verktygsjobb. Men även om många verktygstillverkare har haft verktyg att bygga eller reparera, så finns det en risk att vissa satsningar och investeringar kommer att avbrytas till följd av ett negativt ekonomiskt inflytande. Det skulle innebära att köftsmöllen gör sig påmind först om sex till tolv månader från nu. Så med stor sannolikhet bör nog

merparten av våra verktygstillverkare företag förvänta sig en minskning av nya affärer en tid framöver.

I en intervju med tidningen Plastics News säger Laurie Harbour att hon pratat med företagsledare vid flera hundra verktygsfirmor och formsprutningsföretag de senaste veckorna. (läs april)

-Automotive, en viktig marknad för verktyg, påverkades hårt redan under förra året när biltillverkare drog tillbaka nya lanseringar. Vissa verktygsföretag tvingades då stänga ner, och andra köptes

upp av större spelare. Men under pandemin har hela industrispektrumet påverkats, inte bara de företag som har koppling mot fordonsindustrin, säger hon.

Verktögsindustrin är hårt drabbad

Portugal är en stor exportör av verktyg mot den internationella marknaden. Kunderna är företag inom flera industriområden, där fordonsindustrin sticker ut. I detta sammanhang är branschen starkt påverkad av den nuvarande ekonomiska situationen, vilket resulterat i en rejält minskad aktiviteten för många företag. Branschorganisationen Cefamol har dock inte fått några indikationer som tyder på att något företag helt stoppat sin verksamhet.

-Minskningen och stilleståndet av nya projekt har lett till att portugisiska företag fått anpassa sin organisation till den pandemiska situationen, säger Manuel Oliveira, generalsekreterare vid Portugals branschorganisation Cefamol.

Manuel Oliveira, generalsekreterare vid Cefamol.

Oliveira tror att den rådande situationen kommer att få stora företag att analysera de leveranskedjor de skapat de senaste åren och som de blir beroende av.

-Om vi betraktar EU som en inhemsk marknad tror jag att vi alla på sikt kommer att ha fördelar när det gäller att gynna leverantörer och värdekedjor som ligger närmare, säger han.

För närvarande bör vår prioritering vara att lösa sjukvårdssårigheter och innesluta pandemin på global nivå, men innan den situationen är löst finns en risk att svårigheter kommer att uppstå på marknaden med minskad köpkraft och arbetslöshet som följd. Under dessa förhållanden blir det även svårt att

släppa nya projekt eller produkter, vilket kommer att påverka alla segment inom industrin – och verktygsindustrin är inte ett undantag.

-När vi väl kommer ur denna fas tror jag dock att

Europa kommer att gå in i en ny period för utveckling och tillväxt med att generera och släppa nya koncept och produkter. Då är

vi säkra på att den portugisiska verktygsindustrin kan bli en outhärlig partner, avslutar Oliveira.

Stor optimism trots pessimistiska prognoser

-Jag har pratat med flera företagsledare inom den polska plastindustrin och måste säga att trots de mycket pessimistiska prognoserna i officiell media, är plastindustrin ändå ganska optimistisk, säger Wojciech Filek, publicist för tidningen Tworywa Media. Han har inga finansiella data att delge, men säger att de flesta han pratat med tror att covid-krisen i ett längre perspektiv, kommer att göra plastindustrin paradoxalt stärkt.

-Jag tror att den polska plast- och verktygsindustrin kan vara en av de som snabbast återhämtar sig, även om ingen kan förutse vad som kommer att hända under de närmaste månaderna, säger Filek. Mycket beror på våra politiker och dess finansiella stöd. I Polen ser detta stöd ut att vara mycket otillräckligt, särskilt i jämförelse med övriga EU-länder.

Wojciech Filek, publicist för tidningen Tworywa Media.

Hur har svenska aktörer påverkats?

-Vi fick in flera nya order redan i april och har faktiskt fyllt på våra orderböcker rejält både vid vår svenska och danska enhet, säger Leif Fänegård, marknadschef för Formteknik Verktygs AB. Verktygen de tillverkar går mot företag som producerar medicinteknisk utrustning samt konsumentförpackningar.

-Jag känner självklart en oro för att flera verktygsföretag kommer tvingas stänga igen efter pandemin. Detta är en krympande bransch och har

Leif Fänegård, marknadschef för Formteknik Verktygs AB.

SAMEK TOOL AB har i huvudsak kunder inom medicinteknik sedan företaget valde att styra sin produktion mot högprecisionsverktyg för närmare femton år sedan.

-Vi har hittills inte haft någon nedgång i vår orderstock, den har snarare stärkts,

säger Svante Hultén vd för Samek Tool AB. Men håller den situation som vi just nu befinner oss i på för längre så kommer troligtvis även vi att påverkas. Jag hoppas att situationen fått alla att förstå vikten och värdet av att ha en stark inhemsk produktion, säger Svante Hultén.

FORSHEDA STÅLVERKTYG arbetar både med verktygstrading mot Kina och har egen verktygstillverkning i huset.

-Efterfrågan på tillverkning av verktyg i huset har ökat sedan i januari samtidigt som trading har minskat, säger Fredrik Fransson, vd för Forsheda Stålverktyg. Vi åtar oss inte så stora projekt här i Forsheda, men arbetar även med ändringar och reparationer av verktyg, vilket varit bra att luta sig mot i dessa tider.

Gällande framtiden så tror han att det spelar stor roll om pandemin blir ihållande eller om den inom kort börjar klinga av.

-Om vi inte får bukt med epidemin och situationen är fortsatt den samma om ett år, tror jag att allt kommer bli lite mindre globalt och mer lokalt. Jag tror inte att kunder kommer att sluta att handla verktyg från Kina helt och hållet, men möjligen att marknadsandelarna kommer att stärkas i Europa. Det kan faktiskt ta vilken vändning som helst, men avgörande är nog hur länge pandemin håller i sig, säger Fredrik Fransson.

Fredrik Fransson, vd för Forsheda Stålverktyg.

Importen från Kina kommer ta fart igen

Den kinesiska verktygsjätten HongGao Precision Mould har sedan februari så smått kommit igång med sin verktygsproduktion igen. Mold Experts Sweden AB är företagets kanal i Sverige. Vi har pratat med det svenska bolagets vd, Olof Vistedt, som tror att pandemin kommer att påverka industrin en lång tid framöver.

-Det finns fortfarande en oro för en andra coronavåg i Kina, vilket kan hämma viljan att europeiska företag vill köpa verktyg från Asien på kort sikt. I ett sådant läge så tror jag att Portugal är det land som kommer att klara sig bäst medan andra länder i Sydeuropa kommer att drabbas hårt, säger han.

Men på lång sikt tror han att importen från Kina kommer att börja rulla på igen.

-Den verktygskapacitet som finns i Europa idag räcker inte på långa vägar. Marknadsandelarna från Kina har tidigare varit så stora att dessa inte går att ersätta, säger Olof Vistedt.

90 x 59

90 x 59

185 x 59

Orosvindarna är starka

-Många verktygsmakare uppger att de inte känt av någon stor nedgång i sitt arbete. För närvarande arbetar de med full kapacitet, men alla är rädda för hur det ska utvecklas under de kommande månaderna eftersom nya order inte kommer in i samma takt längre, säger Ales Hancic, vd för verktygsutvecklingscentrat Tecos, Slovenien.

Värst drabbade är de verktygföretag som levererar mot bilindustrin, där inflödet av order var lågt redan före pandemin.

-Visst vore det trevligt om fler företag i framtiden valde att köpa fler verktyg hos inhemska företag, men jag tror att det här är mer en önskan. Om kunden byggt sin affärsmodell på låga priser före krisen, så

måste den även efter pandemin återgå till detta för att vara fortsatt konkurrenskraftigt, säger Hancic.

Men även om Ales Hancic inte ser någon förändring på kort sikt, tror han ändå att det finns sådant som talar för att viss verktygsproduktion kommer att flyttas hem från Kina.

-Levnadsstandarden i Kina ökar och löneläget är därför inte mycket lägre än i Europa. Läger man därtill på de kostnader för transport och den tid som behövs för hemleverans av verktygen är det inte en omöjlighet att allt fler kunder kommer att tänka om, vilket skulle gynna den slovenska och europeiska verktygindustrin, säger han.

Ales Hancic,
vd för Tecos.

MALIN FOLKESSON

185x123